

Jan B. Hurych

OBSAH
• Úvodem
• Kovbojský kód správného chování
• Konec se blíží
• Omluvenka
• Marat jako vyšitý
• Střihači zlatého rouna
• Jára cestovatelem 1.
• Jára cestovatelem 2.
• Kouzelný vodopád
• Carův kurýr či kuchař?
• Špión či Kilroy?
• Pan učitel opisuje
• Uštrykovaný Napoleon
• Do třetice do čepice
• Terpentýn a Gogh
• Šla moje milá
• Jak jsme schovávali Lenina
• Zložka

Soubor humorných článků z časopisu *Příložník*. Články i grafika jsou autorovy.

Copyright Jan B. Hurych. Kopírování tohoto materiálu není dovoleno. Pro přetisk, publikování nebo jinou reprodukci, ať už vcelku nebo jen zčásti, je třeba nejdříve získat svolení autora. Všechna jména osob a institucí jsou fiktivní vyjma tam, kde je vyloženě stanoveno jinak.

Vážení čtenáři,

*toto je už druhý díl žertovných článků, povídek či esejí, všechny jsou ovšem ve znamení humoru a legrace. První díl, **Zjevení Jana Zlatouštěho**, byl přijat velice dobře, doufám tedy, že vám zbylo ještě trochu smyslu pro humor i na tento díl. Většina toho vyšla v Příložníku, některé v Neviditelném psovi, dvě nebo tři i jinde - už si prostě nepamatuji.*

*Snad jen něco k některým z nich: **Kovbojský kód dobrého chování** jsme našel v jedněch novinách z 19ho století v Albertě a zdálo se mi, že by bylo dobré je oživit. **Omluvenku** jsem opravdu kamarádům poslal, ale byli už natolik pod pivem, že jim ta pointa možná ani nedošla :-). **Střihači zlatého rouna** byl vlastně by-produkt jedné studie řeckého bájesloví a zdálo se mi neekonomické také to někde nenapsat.*

***Jára cestovatelem** je ovšem pokus napodobit styl divadla JdC - dělá to každý, tak proč ne já, ne? **Kouzelný vodopád** vlastně ani není humor: byl to jen takový pokus zjistit, co se stane, budu-li animovat zrakový klam - překvapení ovšem bylo na mé straně, v tom je asi ten vtíp. **Šla m oje milá** je výsek ze sborníku **Špalíček z prostonárodní poesie**, který jsem napsal pod názvem **Jan Zachrta, Dán**. Zde jsem ovšem uvedl jen básničky, které mohou číst i děcka školou povinná.*

***Carův kurýr** mě napadl - myslím ten námět, ne ten kurýr - v jednom místě v Montáně, kde jsem viděl na Boot Hill boty čouhající ze země, nápadně se podobající botám kavaléristů. Povídka **Jak jsme schovávali Lenina** měla velký úspěch v Neviditelném psovi - snad je tedy asi opravdu humorná.*

Takže to už je asi vše a přeji vám příjemné čtení a nečekané záchvaty dobré nálady.

*S pozdravem,
autor*

V Kanadě, podobně jako ve Spojených státech, se odjakživa dodržoval (a často ještě dodržuje) tak zvaný **Kovbojský kód správného chování**, něco jako **Guth-Jarkovský** pro prémie. Ta prémie vás nesmí odradit - ani to, že už mnohý z nás nemá ani svého koně a že se teď běžně střílí spíše do zad než přímo, zepředu. . .

- **Je neslušné ptát se někoho na jeho jméno.** (Hlavně proto, že může mít nějaký důvod je skrývat).
- **Švindlování u karet je neomluvitelný přestupek.** Ošizený, případně jeho přítel, si to může vypořádat s falešným hráčem pomocí pistole. (Není přesně uvedeno jak, pravděpodobně soutěží, kdo umí rychleji tasit).
- **Tasit pistoli na neozbrojeného muže je zakázáno.** Ohrožený má právo nevychovance zastřelit. (Čím, asi lukem?).
- **Ukradení koně se trestá smrtí,** neboť muž, zanechaný v divočině bez koně, je ztracen. (Omluvy, jako: "ale já jsem ho mínil zase vrátit", se zásadně neuznávají.)
- **Potkáte-li někoho v divočině, prohod'te s cizincem alespoň pár slov** - ukazuje to, že nemáte nepřátelské úmysly. (Rada pro lumpy, kteří chtějí být lehce identifikováni: neprohod'te nic!).
- **Po rozchodu se nedívejte zpět za sebe** - naznačovalo by to, že se bojíte, aby vás ten druhý nezastřelil zezadu. (Budete pak ovšem zastřelen zepředu a padouch bude mít čisté ruce, neboť vás nezastřelil zezadu...).
- **Když se zdravíte s cizincem, je správné říci "Howdy!"** a kývnout hlavou, ale není správné mávnout rukou. Zvednutá ruka může splášit cizincova koně. (Zvlášť, je-li zvyklý, že zvednutá ruka hned také střílí).
- **Když cizinec sesedne s koně, není slušné zůstat v sedle.** Je třeba sesednout a pokračovat v rozhovoru, aby vás mohl mít stále na očích. (Ale nedoporučuje se říkat vtipy na různé národnosti).
- **Jezdit na koni, který patří někomu jinému, bez jeho povolení, je velká urážka.** Kůň je totiž soukromý majetek a bylo by to, jako kdybyste mu dali pohlavek. (Míní se zřejmě jezdci, ne tomu koni; kůň se také žádá o povolení jen ve zvláštních případech, například jste-li obězní).
- **Vypůjčit si koně je možno jen v případě skutečné nutnosti.** Každý kovboj má totiž svůj způsob jízdy a kůň by se lehce mohl špatným jezdce zkazít. (Špatný kůň naopak dobrého jezdce nezkaží, může ho jen maximálně shodit, případně shodit před někým).

- **Chytrý jezdec vždycky dbá víc o pohodlí svého koně než o své vlastní** - mít chromého koně v divočině je jako nemít žádného. *(Někteří kovbojové dokonce dbají na to, aby se kůň v noci dobře vyspal. Černý Pete například s sebou nosil i knihu koňských pohádek).*
-

Myslel jsem, že o to nechci přijít za nic na světě, ale přišel jsem. Dokonce i o to nic na světě. Pravděpodobně jste to už uhodli: ano, konec světa, den zkázy, Apokalypsu a bůhví, co ještě. A nejen to: už jsem takhle pravděpodobně přišel o několik konců světa.

Nuže, podle Nostradama, lépe řečeno podle Nostradamovců, se to mělo stát 4 července (kromě Spojených Států, kdy mají ten den státní svátek). "Muž naší Madony" - přeloženo doslovně - to měl údajně předvídat už v šestnáctém století. Jistě, on mohl, protože to bylo dost vzdáleno a nikdo ho nemohl obvinít z omylu, což je lekce, z které se dnešní předvídatelé ještě nepoučili.

Zatímco si můžeme říci, že se vlastně nic nestalo, stalo se toho dost. V Abilene v Texasu následovníci zpěváka *Billa Hawkinse* strávili den na modlitbách, očekávající příchod smrti. V Japonsku, *Shoko Asahara*, který už v roce 1995 byl v podezření, že vypustil plyn - teda otravný, ne ten přírodní - se utekl s následovnicí do hor, očekáváje velkou povodeň. Pro jistotu, kdyby se tato nekonala, prodloužil ten alarm na celý měsíc červenec, ono se už něco najde.

Psychický mrak byl viděn nad Čínou - podle Internetu - a washingtonská *předvídačka*, tam říkájí *psychička*, *Jeane Dixon* také tušila, že se něco stane a kdyby ne, tak jen proto, říká, že to bylo asi odloženo. Podle ní na 5 února příštího roku. Vždycky mi bylo záhadou jak úžasně přesné jsou ty předpovědi - dokonce i na den - když uvážíme, že se to pak vůbec nestane.

Možná, že to ti předvídači jen špatně počítají? Co když náš "*Cagli-Nostru*" myslel úplně jiný kalendář? Třeba starý židovský nebo Aztécký? Anebo starých Egyptanů?

Ale byli jsme tomu už blízko, že? Pamatujete na *Hale-Bopp* kometu? A na *Charlese Schrameka*, který dokonce vyfotil SLO (*Saturn like object*), zřejmě UFO, schovávající se za kometu? Což o to, my jsme to přežili, až na malou skupinu těch, kteří odešli skrze *Nebeskou Bránu* (*Heavens Gate*). Dva týdny před jejich odchodem jsem měl interview s Alanem Halem, kde jsem navrhoval, že by se media měla snažit *poučovat* lidi, aby nevěřili prorokům zkázy, na čemž jsme se oba také shodli.

Ale učedníci Brány byli všichni vysoce vzdělaní lidé, a podle mého nedávného interview pro *Hurontarii* (s *Rickem Rossem*, vyjednávčem z Waco) se zdá, že jsou tyto kulty nejvíce úspěšné právě při rekrutování lidí s vyšším vzděláním. S přicházejícím rokem 2000 jsme tu už měli počítačovou paniku Y2K (armáda prohlásila, že udrží pořádek a jedna církev dokonce nabízí modlitby k tomu účelu). A podle pana *Scalliona*, matka příroda bude velmi brzo patrně hodně zlobivá.

Také mayský kalendář končí v roce 2012 a pak zřejmě všichni Mayové odejdou ke svému stvořiteli (kromě *Karla Maye*, ten už tam odešel). Že se to může stát předčasně i nám ostatním, je předmětem mnoha spekulací. Astronom *R.C. Monglard* vypočítal, že to vlastně nebude rok 2012, ale 1997. Buď mi teda něco ušlo tehdy nebo teprve na to ujítí čekám. Ale protože nejsem mayského náboženství, tak můj svět asi ještě neskončí. Kromě toho máme v křesťanském kalendáři dost číslic k dispozici, takže to

asi hlavní problém nebude.

Ale bylo by snadné shazovat na hlavu předvídačů následky mé vlastní nedbalosti. To *já* jsem to měl vědět a ne si to zapomenou poznamenat v kalendáři. Můžete říci: "No co, vždyť se vlastně nic nestalo!" Vám se to řekne, ale co když opravdu *byl* konec světa a já o to přišel? Co když teď všichni žijeme v jiném, lepším světě? Jestli jste si něčeho takového všimli, nechte mi prosím Vás vědět. Jedna věc je jistá: každých dalších šedesát minut budeme zase tomu konci světa o hodinu blíže . . .

Motto:

Profesorka: "Vonásku, proč nemáte domácí úkol?"

Vonásek: "Prosím, já jsem ležel."

Profesorka: "Máte na to potvrzení?"

Vonásek: "Prosím ne, já jsem ležel sám."

Bohužel jsem propás maturitní večírek absolventů libeňského gymnasia, který by se mohl jmenovat "Mušketýři ještě po 45 letech". Napsal jsem si tedy omluvku a sám si ji také podepsal, tak jak to dělal jeden můj kámoš ještě na obecné. Byl chycen, neb tam napsal "minulí čtvrtek" a doufám, že mně se to nestane. Slíbil jsem také kamarádkám a kamarádům, že to tu zveřejním, tož tady to je:

Omluvka.

Před týdnem přišel mi dopis.
Píše mi v něm přítel Karel,
bych se k vám na schůzku dostavil,
jinak že budu mít malér.

Když jsem si ten dopis přečetl,
zjistil jsem bohužel s hrůzou,
letenku že už bych nesehnal,
tak jsem se poradil s múzou.

Rozhod' jsem se, že vám napíšu,
jak je mi to hrozně líto,
že nevidím vás po letech
i když nezasloužím si to.

Je to už nejméně třicet let,
co jsme se viděli spolu,
zavzpomínali na gympl,
popili u téhož stolu.

Já občas, když se mi zasteskne,
vytáhnu svůj album český,
prohlížím s manželkou obrázky.
Vzpomínám - bylo to hezký,

byli jsme mladí a blázniví,
a život tak nádherný zdál se,
teď jsme jen staří a bázliví -

tak nevím: mám brečet či smát se?

Kde je ta moje tvář mladistvá,
již zničila života malba?
Kde jsou ty nervy z ocele,
jež vytušíš z vetchého alba?

Z mládí nám zbyly jen vzpomínky,
i paměť se teď často plete,
vím jen, že to bylo nádherné
a čekám na repete...

Takže když letos to nevyšlo,
snad se to podaří jindy
a když to nebude napřesrok,
možná na svatého Dyndy.

Na příští shledání připíjím -
budu-li ve stavu živém,
připíjím nápojem básníků,
připíjím, přátelé, pivem.

Vzpomínáte na ony krásně vyšíváné obrazy na stěnách rodných chaloupek, s nápisy tu poučnými (*Požehnání buďtež dáno domu tomuto*) nebo i žertovnými (*Host do domu, hůl do ruky*), jindy přímo senilními (*Dobrá hospodyňka pro pérko i přes plot skočí*)? Nuže připravili jsme pro vás něco aktuálního: podle známého obrazu **Jacques-Louise Davida**, "Zavraždění Marata", jsme vybrali výřez obrazu a přizpůsobili k domácímu šteповání na kanvas. Obraz se výborně hodí též k vyvěšení, nejlépe někde blízko koupelny.

Asi se ptáte, proč jsme vybrali zrovna Marata? Nu ten se hodí do každé rodiny, a to hned ze tří důvodů:

- 1) Marat zrovna leží ve vaně a obraz vtipně naznačuje, že by se mládež měla často mýt (vanu jsme ovšem odřízli, byla příliš veliká a spotřebovalo by se na ní moc hedvábí)
- 2) Marat byl právě proboden *Charlottovou Cordayovou* a to kuchyňským nožem, což opět naznačuje domácí pohodu
- 3) Spravedlnost si Marata tedy přece jen našla. Škoda, že David nenamaloval ještě *Robespiera* s useknutou hlavou - ale v té době už se zase maloval *Napoleona* a protože mu nějak nešla namalovat jeho pravá ruka, strčil mu ji tedy pod klopou kabátu.

Obraz jsem také doplnil žertovným textem - původně to bylo "Pivo by bodlo", ale po vysvětlení od zástupců českých pivovarů jsme to vynechali - pivo prý má sice říz, ale nebodá . . .

Autor : Jan B. Hurych**Název : STŘIHAČI ZLATÉHO ROUNA****Článek: STŘIHAČI ZLATÉHO ROUNA**

*Teda nejdříve snad něco pro ty, co se ještě nesetkali s rounem: nastříhaná vlna z ovce se jaksi sama nerozpadne, ale drží pohromadě ve formě jakého štuclu, zvaného, neznámo proč, "rouno". Zlaté rouno pak bylo rouno legendárního okřídleného berana **Chryssomaluse**, které, jak už název napovídá, bylo buď zlaté nebo alespoň pozlacené. Tento beran byl kdysi poslán na zem, aby odvezl na svých okřídlených zádech děti královny **Nephele** - tehdy ještě nebyly v Řecku letecké linky - tedy chlapce **Phrixuse** a děvčátko **Helle**, a zachránil je tak před jejich vlastním otcem, lépe řečeno nevlastní matkou, neboť se tentýž po rozvodu (lépe řečeno "zapuzení první ženy") znovu oženil.*

Při letu nad oceánem mu ale Helle spadla a tak to místo pak nazvali *Hellespont*. Chlapce však dovezl spolehlivě a za odměnu toho berana pak zabili (sice na oltáři, ale kdo by počítal, ne?). Rouno pak jeho zlaté schovali v nějaké jeskyni, kterou hlídal zlý drak.

A asi by se na ubohé rouno zapomnělo, kdyby se za ním nevypravil **Jason**, který byl Phrixův bratranec a navíc asi dost důvěřivá osoba, neboť si nechal nakecat od nevlastního bráchy

Peliase, že musí to rouno najít a přivést domů. Není třeba říkat, že Pelias doufal, že tam někde Jason zahyne a on se ujme vlády.

Ten však sebral padesát statečných mužů a na své lodi **Argo** se vydal na cestu. Od té doby se jim říkají Argonauti a jistě si už domyslíte, proč se říká astronautům astronauti. Byla mezi nimi taková známá jména jako **Herkules, Orfeus, Castor** (ne ten Oil) a **Pollux** - Herkules ale brzo zdrhl, neboť se mu ztratil zbrojnoš Hylas. Ale ti ostatní se cestou proslavili - zachránili např. thráckého krále, atd., atd. Abych to teda zkrátil, tak když konečně dorazili k cíli, ten král, který rouno vlastnil, se s ním nechtěl "rozroutit", pardon, rozloučit. Nakonec svolil, ale předtím musel Jason udělat pár junáckých kousků, jako například zapřáhnout dva býky, co sršeli oheň, do pluhu, tím zorat nějaké pole a osít ho dračími zuby. Vojáky, kteří pak z těch sazenic vyskočili, musel ještě navíc pobít.

Ubohý "Jason" by to určitě popletl, kdyby nebylo dcery krále, jinak též čarodějnice, zvané **Medea**, která se do něj zamilovala. Na cestě zpět zažili opět mnoho dobrodružství, ale to si necháme na jindy. Co se pak stalo s rounem, nikdo neví. Jak vidíte, Řekové tehdy měli v té době docela hezké pohádky, asi proto, že tehdy ještě nebyl televizní přenos z parlamentu.

V roce 1430 pak vymyslel burgundský král Filip třetí, též zvaný Dobrý (prý podle toho, jak pořád přitakával: "No jo, dobrý, dobrý!") že založí na počest své svatby rytířský řád zlatého rouna. Řád měl hlavně hájit katolickou církev a usmiřovat spory mezi rytíři. Skrze manželství se do řádu pak přiženili také španělští a rakouští Habsburci, které museli rouno ovšem předtím od-hmyzit (vidíte, jak všechno souvisí se vší). Proč si vybrali zrovna rouno na řád, to už nám historici neříkají. Mně samotnému nejvíc vadí, že se při tom vůbec nemluví o tom, kdo to zlaté rouno stříhal. Nedovedete si ani představit, jak bylo obtížné zlaté berany stříhat. Já si představu udělat umím, jednoho takového jsem totiž stříhal . . .

Když náš táta odešel v šedesáti do penze, odstěhoval se do Jizerských hor, neboť ho velkoměsto Praha jaksi unavovalo. Hlavně Libeň, kde jsme bydleli - odmítal totiž chodit s penzisty kolem vody a poslouchat jejich zdravotní stížnosti. Snad proto jim říkal "pochodující Bulovka" a nechtěl s nimi mít nic společného, bál se asi, že s nimi zestárne. My s mámou zůstali v Praze: já měl v Praze práci a brácha taky: máma ze setrvačnosti zůstala s námi, ale protože se domnívala, že je tam tátovi smutno, koupili jsme mu teda papouška. Ten se brzo naučil i mluvit, což tátou těšilo, ale naše máma zase vymyslela, že se tam ten papoušek asi cítí nějak sám - táta toho moc nenamluvil - a tak jsme mu koupili samičku - ne teda tátovi, ale tomu papouškovi. Papouščici jsem teda tátovi přivezl a ta se brzo od papouška také naučila mluvit, A to tak dobře, že už papouška k řeči nepustila, A tak byli teď v naší chajdě smutní dva: táta i papoušek...

Tehdy dostal táta ten hrozný nápad, že bude pěstovat ovce. Snad že by s nimi mohl být celý den venku a neslyšet tu papouščici, jak pořád vykřikuje "Malej rum, velkéj rum!", snad proto, že se dozvěděl, jak hodně se za ovčí vlnu platí. I vyjeli s kamarádem do Jablonce, vybrat dvě ovečky "na chov". Když jsem pak za ním přijeli na prázdniny, to už si obě vesele skotačily na trávě, papouščice si povídala, i její druh semtam už také něco řekl, když se zrovna nadechovala - a táta byl spokojený, jak mu to hospodářství vzkvétá.

Brzo mi ale začalo vrtat hlavou, proč na mě ta jedna ovečka zákeřně zezadu útočí a občas mě i drcne hlavou, někdy i s rozběhem. Pozoroval jsme ji a překvapilo mě, že i močila v jiné poloze, než ta druhá. Řekl jsem to tátovi a provedli jsme výzkum, kde jsme zjistili:

- a) že oba, on i kámoš, se před výběrem ovcí značně posilovali alkoholem, a
- b) že to nebyla ovečka, leč skopec (jinak řečeno beran, co už po operaci není beran)..

Nu co, museli jsme se spokojit s osudem., Horší, bylo, že táta nikdy ovce nepěstoval, tak mě pověřil, abych mu v Praze nějakou knihu o chovu ovcí koupil. navštívil jsme místo pověřené, ne tedy poverenictvo, ale tzv. zemědělské nakladatelství (to bylo asi v roce 1965). Tam mě ujistili, že knihu o pěstování ovcí nemají, jen o parazitech ovcí. Zapochyboval jsem, že by zrovna táta chtěl pěstovat ty parazity a zakoupil jsme mu knihu o pěstování domácích a jiných zvířat, kde byly o chovu ovcí celé dvě stránky. Tam jsem se dočetl zajímavé věci, např. co to je "beran prubíř". Když se totiž ovce hárá, pozná to právě jen beran, kdy je tedy čas ovci připustit, ale ne zrovna k tomu samému beranovi, a tak se opatří apartní zástěrkou (něco jako je neprůstřelná vesta). Naštěstí náš skopec už zástěrku nepotřeboval a chytě už také neměl.

Přišlo jaro a táta napsal, abych mu prý přijel ostříhat ovce a že mám přijet co nejdřív. Privítal mě se smutkem v tváři: skopec se prý nažral syrové trávy a nafoukl se. Táta sice hned zvolal veterináře, který měl skopci udělat *trachom* - jak se to dělává - tj. speciální trubičkou propíchnout břicho, aby plyny ušly a tak zvíře zachránil. Jenže než přijel, šlo to se skopcem rychle s kopce. A tak když přijel, mohl jen potvrdit, že skopec je mrtvý, ale jinak zdravý. Ale to nebyl ještě konec téhle story: tátův kámoš prohlásil, že když je skopec mrtvý, ale zdravý, že sežene řezníka, který ze skopce nadělá výborné klobásky. Pravda, smíchali sice skopovinu napůl s vepřovinou (nebo s volovinou?), ale chuť to byla stejně divná a i když si polovici klobásek rozebrali dobří kamarádi, ještě mu jich zbyla celá velká krabice. A ještě něco: aby zachránili vlnu, nechali mu kámošové kůži, ať prý mu ji někdo ostříhá. Pochopitelně se táta, když říkal "někdo", díval na mně a to tak, jako kdybych já mohl za to, že mu skopec uhynul.

Věděl jsem, kam míří a nemohl jsem říci ne. Navíc věděl, že už jsem někde viděl ovce stříhat - neprozřetelně jsem se s tím kdysi chlubil. Sehnali jsme tedy nůžky, pochopitelně jen ruční, vlastně takové podomácku vyrobené a navíc tupé. Zašel jsem teda k panu Palečkovi, který měl ještě předválečný rotační brus na kliku a u nějž jsme si často brousil kosu, když už naklepávání nepomohlo. Tu kosu, u které jsem při svém prvním broušení přešel - nechtěně - palcem po celé délce ostří, takže mi zůstala dodnes pěkná jizva.

Ale chybami se učíme a nůžky nebyly zas tak nebezpečné, rozhodně ne tolik, jako ta slivovice, kterou mi pan Paleček pořád naléval, asi na radu táty, který věděl, že musím nejdřív dostat dostatečnou kuráž. I vrhl jsem se na kožešinu, kterou táta zatím rozprostřel na zahradním stole - teda ne jako batole, ale jako stříhač. Šlo to jedna radost a asi za dvě hodiny jsem se naučil docela obstojně stříhat. Vítězně jsem odevzdal tátovi rouno, doufaje, že to zapijeme. To jsem ještě netušil, jaká zrada mě čeká.

Táta potěžkal rouno a řekl: "No zlaté není, ale pár piv za něj bude. A když už máš ty nůžky v ruce, mohl bys ještě ostříhat tu ovečku. Upejpal jsem se, ale po třech dalších slivovičkách povídám: "Kde teda tu bestii máš?"

To jsem ještě netušil, jak prorocká slova jsem vyslovil. Při stříhání totiž musíte ovci posadit a to je z nůžkami v jedné ruce jednak nemožné a hlavně nebezpečné. Ovce se mi vykrucovala, točila se jako čamrda, a ne a ne si sednout. Vytušil jsem, že to asi chce ji vyzvednout nad hlavu a prudce zarazit do země, nebo něco podobně drastického. Táta přiskočil a pomáhal, ale ona měla sílu za pět. Nakonec se mu podařilo svázat jí zadní nohy, což z ní učinilo třínohého ďábla. Kopala - a její kopýtko byla velice ostrá - házela sebou a mám dojem, že i kousala, ale to už nevím určitě. Když jsme ji konečně unavili a posadili, zjistil jsem, že mi někde vypadly nůžky. Pustil jsem ji tedy jednou rukou a šmátral po zemi. To stačilo, aby se nám zase vytrhla a odposkákala kus dál, kde konečně upadla.

Táta navrhl, za bych ji nemohl stříhat vleže - teda on myslel, aby ona by ležela, ne já. Zkusil jsem to, ale nešlo to a navíc bych ji musel pořád obracet. Nakonec jsme přece jen získali zkušenosti, ne nepodobné těm, co mají rodeoví kovbojové, ti. co musí chytit do lasa býčka, srazit ho za rohy na zem, a svázat mu tři nohy. Později jsem to několikrát viděl v televizi a vždycky jsme měl dojem, že my jsme to s tátou tehdy měli nějak těžší. Náš zápas trval celé tři hodiny, přičemž jsme byli s tátou pokopáni, poškrábáni, pořezáni a možná i postříhání víc, než ta ovce. Ale věřte si nebo ne: to rouno bylo vespuďu krásně žluté, skoro zlaté. . .

Později, to už v kanadském *Saskatoonu*, jsme viděl jednoho expertního stříhače, z Austrálie a s elektrickými nůžkami - která "udělal" jednu ovci za tři minuty. Co to ale bylo proti nám! A dovedu si představit, co asi museli zkoušet stříhači onoho zlatého rouna - jednalo se přece o berana a navíc měl křídla!

Tragedie ovšem neměla ještě konec. Než jsem odjel zase do Prahy, požádal mě táta, abych proboha nic mámě neříkal, že by se zlobila. A pak mi vrazil do ruky kufřík a vlak se rozjel. Zdál se mi ten kufřík nějak těžký a tak když jsem si sedl, otevřel jsem ho a - hrůza hrůz - byl plný klobásek! Dodnes nevím, jestli to táta udělal z dobroty srdce, vděčnosti anebo proto, že se mu klobásy "eklovaly". Mám podezření, že už byl tím skopovým tak zničen, že by je býval dal komukoliv,

Máma už mě čekala s večeří. Musel jsem jí vykládat, co a jak, a jestli táta dost jí a vůbec. Pak došlo i

na to stříhání. popisoval jsem jí, jak se nám ta ovečka bránila, pyšně ukazoval zranění na rukou a nenápadně prohodil, že skopec byl naopak opravdu velmi hodný a klidný.

Kufřík jsem si hned druhý den odnesl do kanceláře a tajně z něj ujídal. Myslel jsem, že to ujde všeobecné pozornosti, ale ono se to nějak prozradilo a pokaždé, když jsem pak zasedal ke své klobásce, ozývalo se z různých míst "béé, béé!" Našli se však i jedinci, kteří mi naopak pomohli - někteří totiž ještě pamatovali válku - a tak jsme nebohého skopce zkonsumovali poměrně rychle.

Až teprve na podzim dostal táta odvalu a všechno mámě řekl. Bylo mu odpuštěno a mně též. Máma si jen nedopustila dodat: "Teď chápu, proč jsi říkal, že se ten skopec při stříhání ani nehnul!"

Ti Vás, kdo jste ještě neslyšeli o Járovi da Cimrmanovi, vy, kdo jste posledních 30 let prospali nebo žili pod hladinou oceánu, vězte, že se jedná o českého filozofa, umělce, vynálezce a světoběžníka. Zbytek si raději najdete na Járově oficiální stránce <http://www.vol.cz/CIMRMAN/>

Z NEDÁVNO NALEZENÝCH DENÍKŮ JÁRY DA CIMRMANA

O Járovi se ví, že byl cestovatel, ale značná část jeho cest, popsaná v jeho ztracených dennících, byla dosud veřejnosti neznáma. Je to především proto, že tyto deníky byly hned po násilném zabavení C. a K. policií zamčeny do trezoru, neboť jejich obsah byl příliš explozivní. Nedávno byly tytéž konečně nalezeny a v nich se také např. dovídáme, že Jára často cestoval inkognito, hlavně pod různými pseudonymy, jako třeba *Frič*, *Kořenský* či *Náprstek*, čímž nevědomky přispíval k nezasloužené slávě těchto cestovatelů.

Jak dokázal přední cimrmanolog Dr. (cenzurováno), Cimrman dokonce trávil většinu svého života za hranicemi nějakého státu, ať už to byl stát vlastní nebo cizí, tu na té, většinou však na oné straně hranic. Z nejnámějších cest pak uveďme cestu do Benátek v Čechách, do Pekla u Náchoda nebo známou cestu do Turnova.

Tato cesta se ale málem neuskutečnila, neboť pokladní na nádraží mu dal lístek jen do Benešova. Díky tomuto přehmatu vlastně děkujeme za Cimrmanův rukopis "*Pěšky z Benešova do Turnova*", kde popisuje zajímavý způsob cestování, tehdy ještě hodně běžný. Bohužel po dorážení na místo musel Jára konstatovat, že jeho teta, usídlená v *Trutnově*, se v Turnově nenalézá. Tak vzniklo známé Járovo rčení "*Turnov nebude Trutnov*", které později zlidovělo.

Zájemce o více informací odkazujeme na knihu profesora Mrňouse, ve které také popisuje boj obou měst o tento Járův rukopis, který byl později zatlačen do pozadí bojem jeho tchyně se švagrovou a to o předmět poměrně malé literární ceny, totiž o Mistrovy peřiny. Také tento rukopis byl založen a teprve nedávno byl nalezen v karlínské záložně.

Sotva tomu budeme věřit, ale z deníků je vidět, že Járovy cestovatelské začátky nebyly nijak slibné: jeho první delší cesta vedla do školy a to ho ještě museli vléci. Na cestě domů pak natolik zabloudil, že musel po návratu pro dlouhou absenci první třídu opakovat. Teprve později, když u čtenářů propadly jeho literární prvotiny i druhotiny, rozhoduje se Cimrman, že k tomu, aby se stal světoznámým, musí do světa. Nejprve se svého rozhodnutí polekal, ale později začal cestování studovat. Nejprve dálkově, později i večerně.

Na základě svých zkušeností pak dělí Cimrman cestování na:

- *vycestování*,
- *mezicestování* a

- přicestování

Za nejtěžší ovšem považuje etapu první - snad je to ta cesta do neznáma, pocit utajené bázně, bolest opuštění toho, co je člověku milé či dokonce vidina cestování v budoucnosti - s cestovními doložkami - jisto je, že něco pořád Mistra hnalo zpět. Jára váhá, zvedá se, váhá, usedá, váhá, usedá a váhá, aby opět povstal... Tento vnitřní boje se odehrává ovšem i na Mistrově pozadí, přesněji řečeno pozadí jeho kalhot, které ještě před cestou většinou berou za své...

Jak později připustil - ač nerad a ještě jenom pod nátlakem - ing. Zabloudil, Járův současník, souputník a soused, Cimrman měl také jednu psychologickou zábranu. Náš titán se nebál výšek či hloubek, dokonce ani ne šířek, ale zato se bál dálek. Zabloudil dokonce vzpomíná, jak jednou Járu zavolala dálka, ale Jára ji raději s odstupem obešel. Přes všechny potíže ale Jára cestoval vcelku rád, hlavně když věděl, že se zase vrátí. Je sice pravda, že v mladších letech se vlastně jen pořád odněkud vracel, ale sám dodává, že "nikde jsem nebyl dvakrát". Ovšem při mistrově zapomnětlivosti je možné, že si nepamatoval místa kde byl, případně ani ta, kde nebyl.

Járova první cesta do ciziny skočila v Hranici na Moravě, kdy je násilím poslán domů, když se předtím snažil Hranici překročit. Později raději používá C. a K. železnici, ale hned si stěžuje, že mu nárazy kol o koleje - a nohou o pražce - nedělají dobře. Později se zase vrací z Itálie do Salcburku, rozčarován, že hranici ve vlaku zaspal. Když se ale snaží překročit hranici v *Salzburku* pěšky a je mu vysvětleno, že tamtudy hranice neprochází. Oficiálně pak žádá o přeložení hranice právě tam a jako důvod už tehdy uvádí spravedlivé požadavky Slovanů o rozdělení Rakouska.

Cimrman sic uznával, že je země kulatá, ale spíše jako placka - z toho také vyplývá jeho strach z dálek: Jára se bál, že by někde na okraji spadl. Podle něho byla spodní půle naší planety neobydlená, neboť by tam lidé trpěli návaly krve do hlavy. Jak se tam ovšem udrží oceány, Jára tehdy ještě nevěděl nebo věděl-li, povědět nechtěl. Jinak lze říci, že cestoval všemi dopravními prostředky, od velblouda přes vzducholod' až ke kolotoči (to když se na krátký čas přidal k cirkusu). Tam také údajně předváděl *pravitaci*, kde se totiž - na rozdíl od levitace, vznášení do výšky - vznášel do šířky, tedy také jakýsi druh cestování. Tajemství levitace se zase týká jeho kniha: "*O levitaci, zapomenutém umění starých Indů*", kde popisuje, jak se jí vlastně podařilo starým Indům zapomenout. Rukopis se bohužel nezachoval a někteří dokonce tvrdí, že nikdy neexistoval, především sami staří Indové.

Některé způsoby cestování však Jára odmítá jako nepraktické: válení sudů, hůl a pytel přes rameno, kočár tažený dvanácti páry koní a pražskou tramvaj. cestu samotnou však nikdy nezavrhuje. "*Cestujeme, abychom žili,*" říká Cimrman, a "*jednou budou lidé zase nomádi*". Znamý Mistrův citát "*K Budějicům cesta, hale že je houzká*", který byl později i zhudebněn, ukazuje, že Jára vlastně tehdy předvídal už i české dálnice.

—

Rukopis "*Pěšky z Benešova do Turnova*" napsal Jára jsa ještě pln dojmů z této cesty. Dílo samo je psáno formou vedeného dialogu, jako u Platóna. Pozorný čtenář si jistě všimne, že Cimrman dokáže obohatit tuto poměrně nudnou formu svou bohatou zkušeností a - dámy prominou - i šťavnatějšími výrazy. Jára byl ovšem purista, nic nechtěl zatajovat, zatímco v knize je to dnes už jen vytečkováno a jen z počtu teček lze hádat, o jaký výraz se jedná. Jako třeba v této ukázce:

Rozhovor Č.7, U mlýna.

(C je Cimrman, D je nahluchlý dědeček)

C: *Pomáhej Pánbůh!*

D: Cožeeéé?

C: *Buďte zdráv, dědečku!*

D: Hledáš děvečku?

C: *Ne, to bylo jen pozdravení.*

D: Že mi přeješ uzdravení?

C: *Ale ne, jenom pěkné odpoledne.*

D: No jo, se mnou každá holka bledne.

C: *Tak spánembohem.* (odchází)

D: Jo, jo, je to hned za rohem. A co jsi to vlastně chtěl?

C: (na dálku) H....!

Úryvky z knihy "*Rady zatoulaným*", mluví nejen za Járu, ale i samy za sebe. Citujme několik Járových rad:

- Ocitneš-li se v hlubokém lese, nezoufej. Každý les má svého okraje. Budeš-li se pohybovat po stále se zvětšující spirále, nemůžeš tento minout.
- Dojde-li ti na poušti voda, nečekej do příštího deště, neboť by ses také nemusel dočkat. Nejlépe je se vrátit a dostatek vody s sebou pobrat. Jsi-li ovšem ztracen, pak je každá rada drahá.
- Ocitneš-li se u lidožroutů, snaž se je přesvědčit, že všichni běloši jsou nechutní. Když to nepomůže, snaž se zatvrdit, zahořknout nebo alespoň zakysnout.

(dokončení na další stránce)

Autor : Jan B. Hurych**Název : STŘIHAČI ZLATÉHO ROUNA****Článek: JÁRA CESTOVATELEM (Díl 2, dokončení).**

Později dochází u Járy k vnitřnímu boji, který vyhraje jeho druhé já - zatímco Jára cestoval, jeho duch poletoval - a místo cestopisů začíná psát přímo cestovní poezii. Co ho k tomu vedlo, se bohužel dá jen tušit, případně dokonce jen hádat. Také není jisté, které jeho básně jsou vlastně ryze cestovní a které jen v přeneseném slova smyslu. Jeho duch se totiž dokázal přenést kamkoliv, přičemž svou tělesnou schránku většinou nechával doma.

Tak se například ví, že "Cesta do Prčic" vznikla aniž by Jára někdy v Prčicích byl, i když, pravda, tam byl několikrát poslán. Sbírka je tedy spíše snem, promítaným na plátně příhod prožitých jinde či jinak. Podobně i Karel Podkoníček, jmenovaný v básni "Rozlil sis to u ní, co?" není totožný se skutečným Podkoníčkem "zez" Plzně, s nímž Jára občas chodil flámovat, ale někdo úplně jiný, čirou náhodou ale také notorický ožrala. Pokud by toto náhodou četl pan Kuželník, tak toho se to netýká vůbec a dluh, který u něj zanechal Jára s Podkoníčkem, si klidně může strčit za čepici.

Všimněme si také, jak Jára krásně vyjadřuje nejen svou touhu někam se přemístit, ale i zklamání, když se tam konečně dostane. Už dávno totiž pochopil, že radost z cestování je v přemístování i samotném a nezáleží ani odkud, ani kam. Na druhé straně ale Jára uznával důležitou úlohu špeditérů, kterým vždy dával dobrou diškreci, protože nevěděl, zda se nebude brzo stěhovat jinam, případně zase zpátky. Také směry cestování volil náš cestovatel-poeta dosti svérázně: jednou třeba jako pohyby koně (rozuměj figurky) po šachovnici. jindy jen čekal, kterým směrem poletí padající hvězda. Následující tři ukázky jsou toho jistě dobrým důkazem.

Přinesla mi jízdní řád.

*Přinesla mi jízdní řád
s obinacím fáčem,
přinesla mi jízdní řád,
oči vlhké pláčem.*

*Prosila mi: Jaroušku,
proč zas musíš jíti,
proč nemůžeš drahoušku
doma posedíti.*

*To je ta krev tuláka,
jež mi nedá spáti,
dálka na mě huláká,
na cestu se dáti.*

K pochopení básně je třeba dodat, že v té době Cimrman utrpěl zranění, když spadl shůry, přímo s hůry - odtud tedy ta poněkud nelogická spojitost s fáčem. Všimněte si také, že poslední verš je vlastně

nedokončený, snad to mělo být "na cestu se dáti musím", což by se ale nerýmovalo. Genialita verše je tedy v tom, že to jen naznačuje, že v životě se vlastně nic nekončí. Pravda, zní to trochu divně od člověka, který jako první dokončil Schubertovu *Nedokončenou*, ale to je jiná historie.

Pocem vojáčku.

*Já sloužíval jsem v Třeboni
v kasárnách u rybníka,
kde sedával jsem na houni,
jak se lidově říká.*

*Když do města nás pustili
zas někdy na vycházku,
druzí se hoši spustili,
já ale na ukázkou,*

*že nejsem na ty zlozvyky,
natruc jsem nešel píti
a odešel jsem z putyky,
chystav se zpátky jíti.*

*Tam ale dívku z jara květ,
tak nevinnou a čistou,
napadlo v koutě branců pět,
majíce kořist jistou.*

*Já ovšem v boj se postavil,
bych ubránil tu děvku,
všem jsem jim také namlátil -
v takovém jsem byl hněvu.*

*Řekla mi: Pocem vojáčku,
že jsi byl taký smělý,
můžeš se se mnou pomazlit,
mám k tobě pocit vřelý.*

*Však dobro zlem se odplácí,
já poznal jsem to záhy:
nemilou měl jsem památku
na onen večer vlahý...*

Jako obvykle, končí i tato Járova cesta u lékaře. Zůstává mu ale vědomí, že "*dobro zlem se odplácí*", které, jak víme, poznamenalo celou jeho budoucí básnickou dráhu. Stále se pak musí ptát: "*Zda dobrým býti mám, či mrzkým zloduchem?*" a odpovídá si: "*Dobro větší šanci má, dej mu též, dej mu šanci, příteli!*"

Ne, nezatvrdil se Cimrman, ale od té doby už píše už jen verše nerýmované - dokonce i *antibásně*. Jen občas t.zv. rým náhodný uklouzne Mistrovi s duše do pera a s pera na papír. Konečně Járova dráha

kulminuje tzv. *veršem absolutním* (viz Hostinec na mýtince). V následující ukázce se ale ještě tak daleko nedobral. . .

S Ještědu dolů do Reichenberku.

*Courám se s kopce dolů
a nechce se mi
tam dolů mezi lidi;
jsou zlí a sobečtí.*

*Ano, vy sobci
tam dole v malé obci!
Nechali jste mě dřítí se
pěšky tam nahoru,
na horu
Ještěd.*

*Pročpak jste neřekli mi,
že tam jde lanovka?
Proč?*

V této básni, která je vlastně satirická - všimněte si, že Jára potupně nazývá *Reichenberg*, nyní Liberec, malou obcí - tady tne Cimrman přímo do živého. Jeho tíživé *Pročpak?*, následované už přímou otázkou *Proč?* nám ukazuje Mistra, tak jak ho známe nyní: jeho oddání se snu, touhu po dialogu a konečně i zklamání.

"*Nač to všechno?*" zpívá Jára a ptá se : "*Kdy že už konečně bude zase jinak?*" A hned si také odpovídá:

*Až bude člověk zase nahý v ráji,
až Adam hadu krkem zakroučí,
až k ránu zajódlují kohouti,
až první květy orosí se v máji...*

Ano, celoživotní cestování nakonec přivádí Járu neodvratně do klína múzy, kde znaven spočine a usne. Pak - svěží a odpočínutý - nabírá sil a začíná tvořit znovu. A že to byla už tvorba nejen mladicky plodná, ale i stařecky vyzrálá, o tom dnes už nepochybuje ani ten nejzatvrzelejší Járův kritik.

(Konec)

Jakožto student jsem se začal obdivovat obrazům M-C. Eschera, které jakoby popíraly realitu, tři dimenze, logiku a já nevím, co ještě. některé pracovaly na očních klamech, jiné ale byly zcela revolučně nové.

Ano, ony přímo hýřily prostorovým konstrukcemi, většinou na první pohled normálními, ale ve skutečnosti zcela nemožnými, ať už nás klame zrak či přímo náš mozek. Ano, mozek, nejsou to totiž jen prosté optické triky. Escher přímo geniálně využívá nedostatků či nepřesností, s jakými náš mozek zpracovává optický obraz, zvláště ten tří-dimenzionální (ovšem kreslený pomocí perspektivy na dvou-dimenzionální papír).

Jeho práce je velmi dobře popsána a ohodnocena ve známe knize "*Gödel, Escher, Bach*" a na Netu je několik stránek s reprodukcemi Escherových obrazů, hlavně na dole uvedené CORDON ART BV, Holandsko. Escherovy obrazy mě opravdu všechny fascinovaly, obzvláště jeho "Vodopád" .

Nu dobrá, myslel jsem si, tohle všechno pracuje, když je to statické, nepohyblivé. Ale nechá se oko oklamat, když se ta voda bude pohybovat? Vsadím se, že ne, říkal jsem si. Nuže udělal jsem tedy tuto animaci a jak vidíte, prohrál jsem. Voda teče dokola vesele dál a i to vodní kolo se točí - jak je vidět, pan Escher byl opravdu genius, je to první perpetuum mobile, co jsem kdy viděl :-). A takových obrázků je od něj mnoho a opravdu doporučuji se na ně, alespoň na Netu, podívat.

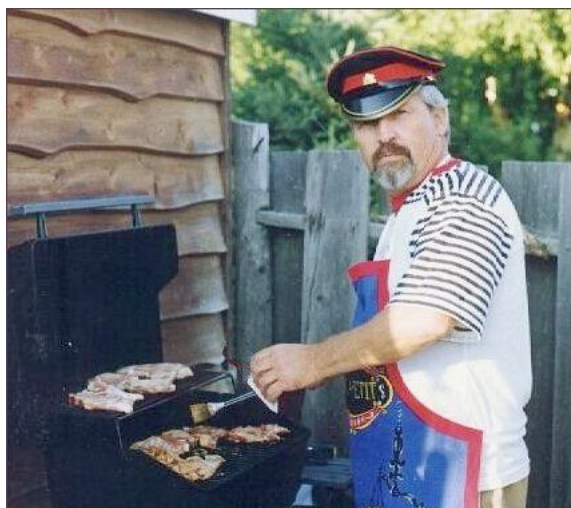
Poznámka: Pohyblivý obrázek (gif) ovšem zde není zobrazen, uveden, **nepracoval** by totiž v tomto textovém dokumentu formátu PDF. **Stáhněte** si ho prosím extra na <http://hurontaria.baf.cz/sfinga/vodo.gif> Stojí to opravdu za to.

Všechny práce M.C. Eschera. jsou copyright (c) 2000 Cordon Art BV - Baarn - Holandsko. Všechna práva vyhrazena. All **M.C. Escher works (c) 2000 Cordon Art BV - Baarn - the Netherlands**. All rights reserved.

Artwork M.C. Eschera zde použit s laskavým svolením CORDON ART BV.

Autor : Jan B. Hurych**Název : STŘIHAČI ZLATÉHO ROUNA****Článek: CARŮV KURÝR ČI KUCHAR?**

*Nedávný objev profesora **Borise Pirogina** z Alberty, potomka ruských běženců (který už ale běžet nemusel, neboť se narodil v Kanadě), způsobil v kruzích světových vzdělavců i polovzdělavců značný rozruch i polo-rozruch. Vždyť profesor zaútočil na samotného otce - dnes už prapradědečka - moderní science fiction, Julesa Vernesa (více známého pod poitalštěným jménem "**Verne**"). Jen Francie - z důvodů, které jsou zřejmé všem těm, kteří znají francouzský šovinismus - se dosud drží stranou a tváří se, jakoby nevěřila profesorovým objevům . . .*

Román, na kterém prof. Pirogin dokazuje, že spisovatel Vernes je vlastně jen plagiátor, je jeho méně známá, leč hodně filmovaná kniha "**Michal Strogov**" (v originále "Michel Strogoff"). Už název je vlastně jen zkomolenina jména carova kuchaře **Michala Stroganova**. Ano, synovec světoznámého hraběte Sergeje Stroganova, autora hovězího "*a la Stroganoff*" byl pravým hrdinou Vernesovy knihy. Tak to také najdeme v jeho pamětech, které sice kdysi napsal, ale už nestačil donést k tiskaři. Ty pak objevil právě prof. Pirogin na půdě seníku na svém statku blízko *Medicine Hatu* v jižní Albertě a z nich také cituje.

Ale začněme pěkně od začátku: zatímco kapela *preobraženeckého* pluku vyhrává na moskevském bále valčíky, *Jeho Prevoschoditělstvo báťuška car* sedí se svým generálem *Kissoffem* (zřejmě je míněn *Kutusoff*) v tajném kabinetě a spolu přemítají o osudu jeho *Voschoditělstva velkovévody*, jinak též *báťušky cara pana bratra*. Ten totiž, sedě v **Irkutsku** se svou malou armádou, nic netuší, že carova tajná služba zatím zjistila, že mezinárodní darebák a uprchlý vězeň *Ivan Ogarev* (v pamětech Stroganova se jmenuje *Ogárek alias Babinský*) se chystá do Irkutska, aby se tam vetřel do přízně *Jeho Voschoditělstva velkovévody a bratra báťušky cara našeho*, míněno ovšem *jejich báťušky cara*. Tam pak, už vetřený, aby téhož zradil Tatarům, kteří právě chystali dlouho připravované, leč zcela nečekané povstání proti *Jeho Prevoschoditělstvu báťuškovu carovi*. Zajímavé také je, že ač v té době už právě Napoleon překročil ruské hranice, *car* tento fakt příliš neznepokojuje - ještě nedávno se přece spolu docela dobře bavili na voru v Polsku a slíbili si tam nějaký mír nebo co.

Nu vot, što paděláješ! Do Irkutska dobrých 5768,867 verst (přibližně 6115, 507 km) a cesta kurýrem by tam trvala celých 18 dní. Pravda, ruským telegrafem by to bylo dvakrát rychlejší, jenže vychytralí Tatařini přesekli telegrafní drát a to přibližně 1256 metrů na východ od **Tomska**. Je teda třeba poslat někoho, kdo by *Jeho Voschoditělstvu, velkovévodovi a bratru báťušky cara našeho* (všem třem v jedné osobě), dodal zprávu o připravované zradě a případně využil toho, že má *Ogárek* hrozně rád hovězinu "*a la Stroganoff*", do které by pak namíchal nějaký silný jed "*a la na otrávení*".

Jediný, kdo znal tajemství přípravy tohoto jídla byl ovšem právě Michal, který tou dobou byl zrovna náhodou při ruce, jsa zároveň carovým kuchařem. Jenže to by musel cestovat "*in cognito*" neboli v

přestrojení, neboť by byl jako kuchař cestou příliš nápadný. Tu dostal generál Kissoff nápad: přestrojíme ho za carského kurýra, toho si nikdo nevšimne. Vernes to ovšem popletl, Michal se už u báťušky cara objeví jako kurýr, který, cituji: ". . . měl na sobě něco, co se z dálky podobalo uniformě oficíra ruské kavalerie" (viz ve slovníku pod "*cavaleria rusticana*", poznámka autora).

Další problém bylo ovšem sehnat na Sibiři hovězinu - ale to nám právě Michal vysvětluje ve svých pamětech. Vernes se totiž jen zmiňuje, že Michal už ve čtrnácti letech ulovil svého prvního medvěda - ale ne už o tom, že v tom bylo právě tajemství "Stroganovovy" pochoutky - která tak chutnala nejen Ogárkovi, ale i *carovi, báťuškovu našemu*. Michal ještě žertovně dodává, že toho medvěda zabil, když si zrovna pochutnával na houbách, které už nestačil zcela zkonsumovat (míněn ten medvěd), a ze zbytku kterých on, tehdy ještě mladý kuchtík, právě udělal onu výbornou omáčku. Také přidává žert, že vedle strýcova proslaveného "boef a la Stroganov" on vynalezl "*bear a la Stroganov*", které právě tolik lidem tolik chutnalo.

Dál už to popisovat nebudu - pokud neznáte onu Vernesovu knihu, tak si zbytek přečtete, anebo ještě lépe: přečtete si knihu profesora Pirogina "*The Stroganoffs and Romanoffs*", kde se dovíte i o tom, že Michal - teď už to mohu prozradit, když je to v té knize - ano, byl to profesorův prapra-ujec. Tam se také dovíte detaily o Ogárkovi-Babinském, jak je profesor našel v konečně nedávno zveřejněných archivech carské Ochranky. V knize je i jedna věta z Vernesových deníků, která nám vysvětluje vše: "Byli jsme u Maxima a měli tam Stroganova; co ti mám povídat - udělalo se mi na místě špatně".

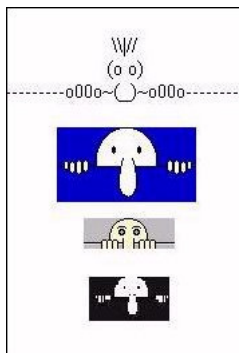
Také závěr Michalových memoárů není takový, jak nám to líčí vernesovská verze. Pravda, Nad'a opravdu zvolala: "Pozor, Michale, ten zrádce je ozbrojen!" a také je pravda, že slepý Michal nečekaně zručně odrážel svým nožem bídňikovy rány šavlí. Vernes má pravdu, že Michal nebyl ve skutečnosti slepý, ale vysvětlení, že slzy pod Michalovými očními víčky ho zachránily před oslepením rozžhavenou katovskou šavlí, je nesmysl. Sám Michal se tomu ve svých pamětech směje - z toho poznáme, že i on četl Vernesovu knihu - a uvádí vše na pravou míru. V zoufalství totiž tehdy - ruce měl svázané, jinak to nešlo - uchopil rozžhavenou šavli do zubů a to za ten studený konec, takže mu ji kat-tatařin nemohl za ten žhavý konec vyrvat. Přesto byl ale i ten studený konec byl dost horký, takže to odnesl jeho jazyk a hlavně chuťové buňky. Za své hrdinství pak dostal od cara hned tři medaile (zlatou, stříbrnou a plechovou) a stal se nejvíc dekorovaným kuchařem ruského carství.

Bohužel bez chuťových buněk byla jeho kariéra coby kuchaře u konce. Ještě horší bylo, že v tatarském zajetí zapomněl svůj tajný recept. Nějakou dobu se živil *kurýrováním* nemocných (místní bábušky si totiž vysvětlovaly jeho titul *kurýra* poněkud jinak) a jako léčitel i zbohatl. Ale co to bylo platné: pořád toužil po těch krásných dobách u sběračky a kotle. A pak se nějak dozvěděl, že existuje na světě jedno jediné místo, kde by mu nevadilo, že nemůže své výtvary ochutnávat. Dlouho pátral, kde to místo to je. Zcestoval pomalu celý svět, a když už ztrácel naději, nakonec ho přece jen objevil. Ano, bylo to v kanadské Albertě, v místě zvaném *Medicine Hat* - patrně si navíc myslel, že tam budou mít jeho strážníci alespoň blízko k doktorovi. A tak vařil kovbojům, kteří na to byli dost otrlí - hlavně když to pořádně zalévali mezi sousty z lahve whisky - a nejen že to zhlтали, ale dokonce chtěli ještě přidat.

Po léta se také snažil znovuobjevit svůj zapomenutý recept. Padlo na to několik desítek místních medvědů, ale marně. Maně nás napadá, zda to nebylo těmi přežvýkanými houbami, ale teď už by bylo pozdě Michalovi radit (přibližně o sto let pozdě). V Albertě vymyslel ještě něco: servíroval svým ostrým hochům a děvčatům z prérií svůj jiný objev - "*russkie kolbaski*". Byly to ovšem klobásky polské a navíc kupované, on je jen opékal a vydával za vlastní. Lidé je tam jezdili kupovat i zdaleka - hlavně američtí turisté z Montany byli po nich jaké posedlí. Říkali jim "*rus-sausage*" (čti "rusosič") a

používali je i jako projímadlo pro koně. Na jediném dochovaném snímku, zde zveřejněném s laskavým svolením prof. Pirogina, vidíme zase Michala jak griluje větší počet medvědích stejků (říkal jim "Michalovy stejky", zkráceně "*mistejky*") a to pro místní kovbojské žínky, na oslavu obžíněk (obtěžkaných žínek)..

Zajedete-li někdy do Medicine Hatu, zahněte tam hned za *Fort Whoop-up* doleva a pak jeďte celý den pořád rovně. K večeru dojedete k osamělému dubu, kde dosud stojí Michalova bývalá *dača*. Dnes je to ovšem už jen restaurace, teda spíše kiosk, ale prostřílený návěstní štít tam dosud hrdě hlásá: "*U carova kuchaře*". A na zahradě za kioskem tam z jeho osamělého hrobu pod košatým dubem dosud trčí jeho prošoupané kurýrské boty a hodně opotřebovaná kvedlačka . . .

Ještě dnes můžeme vidět na různých stěnách malovánky jako jsou zde vlevo. Nejen u nás, ale po celé Evropě. Říká se jim *graffiti* a často jsou - ovšem mylně mylně - spojovány s bájnou osobou zvanou *Servít*, jindy se mu prostě říká "špiónek". Ve skutečnosti se jedná o jinou, i když skutečně kdysi existující osobu.

Začalo to v Americe, na konci druhé světové války. **James J. Kilroy** (někdy nesprávně psaný "Killroy") pracoval ve válečných loděnicích v Bostonu, USA, jako inspektor a aby svým nadřízeným ukázal, že dělá svou práci dobře, načmáral vždy žlutou křídou na zkontrolovanou loď nápis "*Kilroy was here*" (tedy "Kilroy tady byl") - tehdy ovšem ještě bez onoho obrázku. Ten podpis byl to tedy jakýsi

jeho trademark.

Jiná, věrohodnější verze říká, že to vše vzniklo tak, že nýtaři (tehdy se ještě některé lodě nýtovaly) byli placeni od počtu nýtů, které se kontrolovaly po čtvercích, řekněme dvacet na dvacet a poslední v rohu čtverce pak kontrolor označil křížkem. Vedoucí začali být ale časem překvapeni velkým množstvím nýtů, který převyšoval normální počet, pochopitelně přepočteno na počet vyrobených lodí. I pověřili Kilroye, aby tomu přišel na kloub. Ten zjistil zajímavou věc: protože se platilo od kusu, nýtaři tajně umazávali ty křížky, kterými se označily už zkontrolované nýty a dostávali pak za ně placeno víckrát. Kilroy tedy začal připisovat ke každé značce ještě tuhle větu navíc, aby to nebylo tak lehké smazat. Nu a podvody přestaly.

Jak se pak toto heslo rozšířilo po Evropě? Právě americkou armádou. Lodě se vyráběly tak rychle, že nebylo čas je namalovat (a asi také důvod, protože jich hodně bylo potopeno dřív, než mohly vůbec zrezavět). Představte si tedy to překvapení amerických vojáků, když viděli na všech lodích tyto nápisy. Pochopitelně se nechtěli nechat zahanbit a opisovali je všude, kam přišli - a pak ovšem tvrdili, že už to tam bylo. Kilroy se pak stal bájným super-hrdinou, který byl nejen "tady" ale i všude. V té době také neznámý umělec začal přikreslovat známý obrázek, bez kterého si dnes Kilroye neumíme ani představit.

Když se pak ujal tento zvyk i v odboji, začalo se grafitti objevovat i na stěnách německých kasáren a tajných vojenských objektů, takže samotný Hitler prý dal proslulého špiona Kilroye hledat, leč marně. Později, to už po válce, bylo určitou prestiží zapsat Kilroye na místech, kam by se normálně asi nedostal - např. na vrcholek *Mont Everestu*, na *Sochu svobody*, na spodek (!) oblouku pařížského *Arch De Triumphe*. Při Potsdamské konferenci měli zástupci velké čtyřky používat pro ně vybudovaný speciální záchod. První, kdo ho navštívil, byl Stalin a hned se prý druhých ptal: "Kdo je to ten Kilroy?"

V roce 1946 byla uspořádána soutěž (první cena trolejbus) pro toho, kdo dokáže, že je pravý Kilroy. Protože se jich přihlásilo dvacet a rozhodování se táhlo, musely nakonec zasáhnout sami vedoucí bostonských loděnic a přitáhnout tam pravého Kilroye. Vyhraný trolejbus pak Kilroy dal svým devíti dětem jako vánoční dárek na zahradu, kde si s ním asi hraje podnes . . .

Pan učitel opisuje.

Už se mi pomalu z paměti vytrácí,
čím že se stávají mladiství ležáci,
jak nás to učili kmetové ve škole.
Pak zase Nanyňka vyšla si na pole

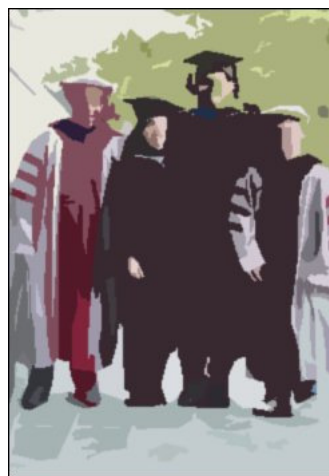
a zelí trhala, když ten zlý hošíček
rozšláp' jí košík. Že by snad Pepíček?
Sotva už vzpomenu - asi nám neřekli -
proč byl ten Pepík na ni tak navzteklý...

A pak jsme skládali zelené věncové
na tichý pomník nešťastné Němcové
a když ta hromada na ni pak složena,
nebyla z toho už šťastná to Bo-žena....

Do hlav nám vtloukali všemožné pověry,
až jsme k nim ztratili i zbytek důvěry.
Učili prostě to, co jim kdo nařídil -
kdo nestál o pravdu, dobře se zařídil.

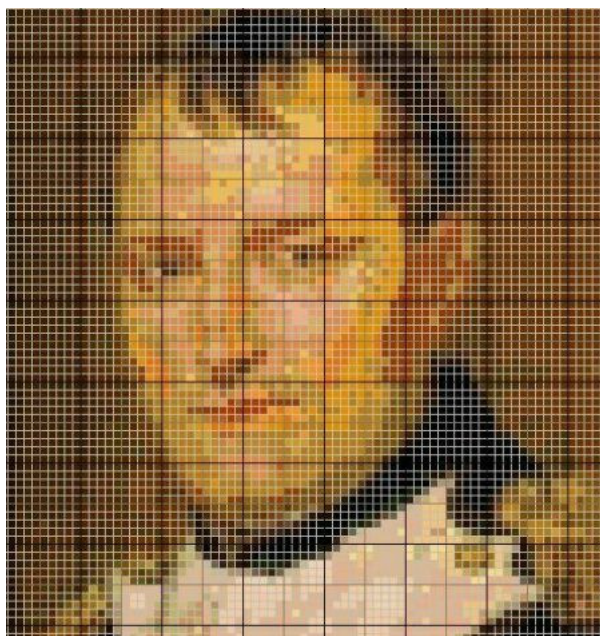
A režim totálky se vším byl hned hotov:
rádio nám vynalez' samozřejmě Popov.
Azbuci odtáhli, jiné jsou zákony,
do knížek zpátky zas šoupl se Marconi.

Opět se vykládá, jak káží osnovy,
zas školním výnosem dějiny hotovy.
Jenže prostou pravdu nenahradí hesla:
na rádio patent dostal přece Tesla . . .

Autor : Jan B. Hurych**Název : STŘIHAČI ZLATÉHO ROUNA****Článek: UŠTRYKOVANÝ NAPOLEON**

Po *Maratovi* a *Rašmóru* zde pokračujeme v lekcích z historie, ke kterým si můžete podle přiloženého obrázku i uštrykovat levný a hlavně nápadný přehoz, závěs či obraz na zeď pro poučení mládeže a osvěžení paměti těch starších. Na vaše opěťované dotazy znovu odpovídáme, že bavlnky nedodáváme, paní Rozálie.

Dnes si uštrykujeme samotného Bonaparta (*Buonaparte* - doslova: dobré parte, a to měl krásné). Kdysi s ním strašili rodiče své děti - vyjímaje rodiče dětí z Korziky, kde ho dětem doposud dávají za příklad, jak daleko to může jeden dotáhnout, když se mu podaří dostat se z Korziky pryč. Dnes už s ním ovšem straší jen historici.

Boney (jak mu říkali něžně angličtí vojáci) to opravdu neměl lehké: jsa malé postavy i sexu, probíjel se jak mohl. Až teprve když si vzal za ženu Jozefínu, milenkou jeho šéfa, který se jí potřeboval nějak zbavit, začalo se mu dařit. Když se mu podařilo rozstřílet pařížské povstání s použitím erárních kanónů, původně určených proti nepříteli, ale jinak jak vidět zcela dobře použitelných proti vlastním Francouzům, udělali ho na jeho přání konzulem. Dnešní konzulové, jak jsem slyšel, už ale do vlastních lidí nestřílí, maximálně prý si střílí z nich.

Pak vytáhl do pole, kde se mu nejprve dařilo, inu "*paisano*" (italsky: maloroľník). Pak už to šlo ráz na ráz, výhra, prohra, výhra, prohra: Itálie, Egypt, Lipsko, Trafalgar a nakonec Rusko. Tam dokonce ztratil téměř miliónovou armádu - ti co neutekli, se prý nechali zmrazit pro vědecké účely. Poslali ho tehdy raději na dovolenou na *Elbu*, ale tam se mu nelíbilo - bylo to prý ještě horší, než na Korsice. I utekl a předstíral, že se nic nezměnilo - jenže pak přišlo Waterloo. Napíšete-li to ovšem takto: "*Water Loo*", znamená to v angličtině splachovací záchod - což je jistě podobnost čistě náhodná. Nu a pak ho

poslali ještě dál, až na Helenu, ale ne na tu Trojskou . . . Někteří dnešní historici vám ovšem řeknou, že tam prohrál, protože ho zrovna trápily hemoroidy - ale umíte si představit, že by 40 tisíc Francouzů padlo jen kvůli vyhřezlé výstupní části císařova zažívacího traktu? (Poznámka: Pokud se vám slovo *hemoroidy* nelíbí - ale dá se docela dobře jódlovat! - můžete použít jiný výraz - staročestina a moderní medicína tomu říká *městky*).

V paláci v Monte Carlu pak najdete i jeho muzeum - moc toho tam není, pár palašů, medajdlí a nějaké ty svršky (spodky tam z pochopitelných důvodů neukazují). V současné době jsou tři verze *Boneyho* smrti - v jeho vlasech se totiž našel arzenik:

a) Otrávil ho Angličané (to tvrdí Francouzi)

b) Otrávil ho Francouzi (to tvrdí Angličané)

c) otrávil ho lepidlo z tapet z jeho pokoje na Heleně, v němž se později také - ta náhoda - našel arzenik. Z toho se usoudilo, že se tam nacházel už předtím a že se odtamtud se dostal - už dříve zmíněným zažívacím traktem - i do vlasů Bonaparta, zřejmě ještě za živa.

Osobně nevím, proč zrovna on musel olizovat tapety - krmili ho tam celkem slušně, i vlastního kuchaře měl - ale tohle tajemství si vzal zřejmě s sebou do hrobu, filuta. Inu podivný to způsob sebevraždy . . .

Jedno je jisté: jestli ho někdo otrávil, tak to určitě byla Jozefína, proto se s ní také rozvedl. S novou manželkou měl pak syna, kterého si po jeho smrti přivlastnili Rakušani (byl po matce Vídeňák) a zakoupili mu zámek Zákupy v Čechách, kde ho hodlali usadit, aby jim nedělal starosti, kdyby náhodou byl víc po otci než po matce. Už se ale neusadil, neb zemřel. Dnes se tomu nešťastnému princovi říká z neznámých důvodů *Orlík*, i když na tento hrad už zřejmě neměla jeho početná rakousko-císařská rodina dost peněz.

Tak vidíte, jak jsme se pěkně při tom štrykování dostali z *Korziky* až do našich Čech . . .

Stará přísloví mě vždycky fascinují: někdy svou moudrostí, jindy svou naivitou. Ne, rozhodně se nechci posmívat těm, kteří je vymysleli, byly to tehdy takové malé rady "do kapsy" a naše babičky to jistě myslely dobře. Vždyť jim to pomohlo překonat středověk, feudalismus a dokonce i pozdní socialismus. To jenom my, tehdy ještě "mladí ležáci, (dnes už jen) starí žebráci" jsme nechtěli uznat, že "co se v mládí naučíš, ve stáří jako když najdeš" a pořád jsme do těch starých pravd museli nějak zlomyslně vrtat . . .

Pravda, pro mnoho lidí byla přísloví a pranostiky něco jako Komenského *Orbis Pictus*, ovšem v hodně laciném vydání. Navíc to bylo anonymní: komu jste si mohli stěžovat, když jste vykopali jámu na mamuta a místo "kdo jinému jámu kopá, sám do ní padá" vám tam spadla vaše tchyně? Počkejte, to je špatný příklad - proč by si pak někdo ještě stěžoval, ne? Podobně, když jsme jako kluci pokřikovali do lesa "ty vole", protože "jak se do lesa volá, tak se z lesa ozývá"), tak se nic neozvalo, ale zato z něho vyběhl hajný a hrozil nám sukovicí.

Když už jsme začali rozum brát - lépe řečeno si ho jen půjčovat, protože krást se nemá - přišli jsme na to, že některá přísloví si dokonce protiřekají: je opravdu "ráno moudřejší večera" anebo je lépe raději "co můžeš udělati dnes, nenechávej na zítra"? Víc a víc nám bylo jasné, že záleží, jak říkával tuším Burián, na *okolostojičnostech*. Jenže i ty se časem změnily, neofe se už s voly, ale s lidmi a ani ta panenka už dnes v koutě také nesedí a když ano, tak tam sedí a pláče, že je ještě panenka. Prísloví "jak si kdo ustele, tak si lehne", zřejmě nevažovalo, že také existují rodiče, kteří tu proceduru stlaní - v případě dnešní mládeže - raději berou na sebe.

Díky lahvovému a plechovkovému pivu se už dnes sotva "tak dlouho chodí se džbánem pro pivo, až se ucho utrhne", i když se přiznám, že ani tehdy, kdy jsme jako kluci běhávali libeňským hasičům pro pivo (zatímco oni hráli nohejbal), se nikdy nic neutrhlo. Jen jednou se to málem stalo, ale nejednalo se o ucho u džbánu, ale o mé vlastní, když požárníci zjistili, že jsem jim cestou něco piva upil.

Podobně "jez do polosyta, pij do polopita, vyjdou ti naplno léta" nám toho moc neřekne, jen to, že když se nebudeme přezírat či ožírat, tak to tu všichni vydržíme až úplně do smrti. Ale to tu většina z nás vydrží stejně, i bez toho polopita. A "kam nechodí slunce, tam chodí lékař"? Dnes už lékaři nikam nechodí a "kam nechodí slunce, tam jezdí ambulance" už tak dobře nezní. Anglické "One apple a day keeps doctor away" nám zase jen říká něco o době, kdy měli doktoři zřejmě tak malé platy, že se spokojili s jablkem a nechali vás na pokoji, i když třeba jen na tom v nemocnici.

Jedna věc mě fascinuje: hodně přísloví je prošpikováno magickými čísly. Tak například "do třetice všeho dobrého a zlého" by naznačovalo, že když požádám někoho, aby mi půjčil peníze, tak mi je třikrát půjčí a třikrát ne. Moje zkušenost je jiná - ale co bych vám kazil iluze. Mně jde spíše o tu trojku: datuje se zřejmě už od doby pohanství a křesťanství ji má také. Co je vlastně na trojce tak zajímavé? To máte tak: řekněme, že chcete udělat průměr a máte jen dvě hodnoty. Pokud je jedna chybná,

nemůžete se rozhodnout, když nevíte, která to je. U tří hodnot je to jiné: většinou jsou alespoň dvě stejné a je naděje, že také dobré. Že to nemusí platit? Pochopitelně, ale vykládejte to někomu, kdo je pověřivý!

Mně na tom přísloví hlavně vadí ta nezaujatost: dobré i zlé má stejnou šanci. Pokud se tím nemyslí, že třikrát musíš být dobrý, ale pak zase můžeš být třikrát zlý, aby sis to vynahradil, i když zase jiné rčení vece, že "*pro dobrotu na žebrotu*". Tady bych ale opravdu nesouhlasil: za prvé žebrota není nic tak zvláštního, aby se na ni člověk nedostal i bez té dobroty. Tak například i zlý továrník může zbankrotovat a popletená mládež ve službách jistého "moonového" reverenda žebra spíše kvůli jejich blbosti, než že by neměla peníze. Kam by ten svět dospěl, kdyby každý, kdo chce žebrot, musel být nejprve hodný? A když platí, že "*řemeslo má zlaté dno*", proč je pak "*devatero řemesel, desátá bída*" ?

Číslo tři je magické i jinak: nikdy si prý nemá třetí člověk zapalovat od stejné sirky. Proč? Inu to je ještě z války: když si první voják zapálí, nepřítel to zpozoruje. Při druhém si zamíří, a ten třetí pak jistojistě do roka zemře. Tak to alespoň říká ta historka. Taky se ale ten nepřítel nemusí strefit, že ano. Jenže i když se nestrefí, tak zase ten kuřák zemře třeba na to kouření, jakož i ten první či druhý voják. Ledaže i ti nekuřáci si museli asi zapalovat alespoň svíčku, neboť v noci je v zákopech zatraceně špatně vidět, teda když zrovna nestřílejí světlice . . .

No a do třetice všeho dobrého? Mně když se někdy něco stalo dobrého, tak většinou *ani jednou*. To zlé se na druhé straně ovšem vůbec nezastavilo u trojky - jen těch pokut, co jsem dostal za rychlou jízdu! A abych pravdu řekl, ani jsem se moc neohrazoval a už vůbec jsem se nesnažil policistovi vykládat, že podle přísloví bych měl dostat nejprve tři pochvaly a pak teprve tři pokuty. Kdepak! Já se vám vsadím, že by ho ani nenapadlo to, že "*moudřejší ustoupí*" . . .

Přátelé, zjistili jsme z tajné korespondence, že přítel malíře Vincenta van Gogha - možná že udělal sám Gauguin - mu v opilosti polil jeho známý obraz slunečnic "Slunečnice" terpentýnem. Co z toho vzešlo, vidíte zde na obrázku. Proslýchá se, že si právě proto Vincent ze žalu uřízl to ucho. Nejprve si sice chtěl uříznout pravou ruku - byl levičák - ale pak si vzpomněl, že i tu potřebuje k malování, hlavně tedy k držení palety a nebo láhve s vínem. Naštěstí ale měl ještě dost barev a tak obraz namaloval ještě jednou, tak jak ho teď reprodukuje všude . . . Tento originál našel v Paříži antikvář a modernista Franz von Kapka.

Jak dostal Vincent nápad namalovat Slunečnice? Pomluva říká, že hrozně rád louskal slunečnicová semínka. To je ovšem celkem nesmysl, protože sám měl nejraději oříšky, hlavně lískové nebo někdy i hádankářské. Roušku tajemství odhalil právě Kapka, když našel na druhé straně tohoto obrazu nápis, který zatím nikdo před ním nerozluštil, asi proto, že byl napsán česky, ale typickou dívčí rukou: "Tak jako slunečnice každým dnem, otáčí se za sluncem " a ještě dál. A dole byl podpis "Vendula" a neuměle namalované srdce, probodnuté šípem, které pak malíř několikrát umělecky obtáhl . . .

Autor : Jan B. Hurych**Název : STŘIHAČI ZLATÉHO ROUNA****Článek: ŠLA MOJE MILÁ (Rozpustilé variace na národní písně)****Já mám mou panenku**

Já mám mou panenku v Roudnici,
choděj' mi tam za ní proutníci.
Však já si tam za ní zajedu,
k oltáři ji slavně odvedu.
Na tváři mám úsměv medový -
dělám totiž svědka Karlovi.

Nad Berounkou

Nad Berounkou pod Tetínem,
polila mi sako vínem
a pak ještě opilá,
v posteli mě pobl -
co to říkám? - pobláznila,
když košilku shodila.

Piju já

Piju já, piju já,
už jsem propil všecko,
pak přišla manželka,
vybrala mi vrecko.
Než jsem vystřízlivěl,
bylo po rozvodu.
Piju já, piju já,
ale už jen vodu.

Šla moje milá

Šla moje milá na houby do lesa,
nesla se jako zaháňská komtesa.
Za bukem spatřila pana mlynáře,
hned se jí vrátila barva do tváře.
Do trávy klesli u starého pařezu.
Z lesa pak vyšla jak Viktorka od jezu.

Už je to uděláno

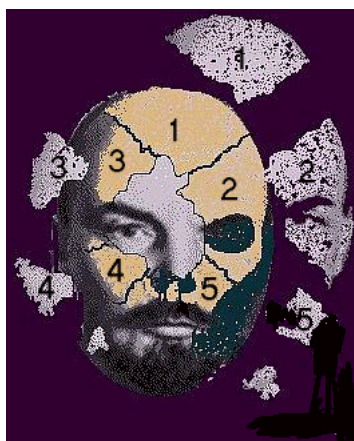
Už je to uděláno,
už je to hotovo,
panímáma povolila,
nestálo to za mnoho.

Zelení hájové

Zelení hájové,
nemám už na nové
auto.
Staré jsem naboural
a také Lidunku,
Franto.

Autor : Jan B. Hurych**Název : STŘIHAČI ZLATÉHO ROUNA****Článek: JAK JSME SCHOVÁVALI LENINA**

Náš dědeček byl holič a podle jeho zákazníků se dá říci, že byl dobrý holič - i tu svou břitvu občas nabrousil. Měl malou ofičínku s učedníkem, kterého mu ale později znárodnili a navíc mu sebrali úplně všecko, ani tu štětku na holení mu nenechali. Jenže na dědu si nepřišli: vytáhl jednu utajenou břitvu a hnal se na výbor, přičemž jim sliboval smrt nebo alespoň jedno rasantní oholení. Cestou si to ale rozmyslel a místo toho se přihlásil do nového podniku HOLKA (Holičství a kadeřnictví), kde pak poslušně holil a stříhal po několik let.

Z malého platu a s ještě menšími díškerecemi se mu sice žilo mizerně, ale zato si mohl dělat pomaloučku a ještě si přečíst zadarmo všechny noviny, později dokonce už zcela názorově sjednocené. A tehdy teprve se začal rozrůstat jeho politický obzor, ovšem jen k hranicím tehdejšího socialistického tábora, pochopitelně. A právě tyto noviny způsobily, že se děda-vykořisťovatel stal na stará kolena revolucionářem. Co ho ale nejvíc žralo, bylo to, že komunismus ještě ani po sto letech nezmátl na celém světě a tak doma pořád spřádal plány, jak osvobodit pracující masy také jinde.

Ovšem to hlavní mu chybělo a tak jednoho dne nám děda slavnostně prohlásil, že chce vstoupit do komunistické strany. Všichni jsme strnuli hrůzou. "Ty hloupej," řekla babička, "tam je to jako u zednářů! Tam tě nejdřív musí někdo doporučit." Náš tatínek zase namítal, že v té době - to bylo už za Novotného - by mohl vstoupit do strany jenom blbec. "Tak to souhlasí," řekl brácha Pavel, ale dostal od maminky pohlavek, ať neuráží jejího tatínka. Nakonec to zachránila sestra Marie, která prohlásila - a také tomu věřila - že strana už nenabírá, že totiž dávno splnili plán členstva. To dědeček kupodivu uznal a tak jsme měli chvíli pokoj. Jenže začal místo toho chodit do knihovny a odtamtud si přinesl domů Leninovy sebrané spisy. A jak si tak četl, pochopil, že je to vše podložené vědou. A když pak poslouchal zprávy - také sjednocené - občas si dovolil i prohodit: "Nevím, nevím, co by na tohle řekl Marx," nebo "Na to NATO si musíme dát bacha!"

Jednou vešel do střižárny podniku HOLKA jeden Američan a dědeček ho tak dobře ostříhal, že mu tento dal celý jeden dolar spropitného. Dnes už to tolik není, ale tehdy to bylo jako deset spropitných. Když dědečka vzkřísili, začal se náš praotec rozčilovat, že se nějakým kapitalistou nedá urážet, ale protože ten už dávno odešel, vzal děda nůžky a tu dolarovku rozstříhal na tenké proužky. Ty pak tajně posbíral a slepil učedník Tonda, to aby měl pro začátek, až zdrhne na západ. To už ale i v podniku poznali, že se dědek zbláznil a poslali ho do dávno zasloužené, i když vůbec ne lákavé, penze.

Tím ale nastaly zase problémy naší rodině. Podle dobrého českého zvyku u nás bydlely tři generace v jednom bytě: děda s babičkou v pokojíku, zvaném 'výměnek', otec s matkou v pokoji a my tři potomci jsme se museli tlačit v kuchyni na matraci. Jediný záchod byl ovšem společný a často se o něj bojovalo stejně urputně jako o Stalingrad. No a teď jsme museli ještě celý den poslouchat dědovy projevy, které časem nabývaly nejen na třídní uvědomělosti, ale i na hlasitosti.

A pak nás jednoho dne vyděsila babička, když přiběhla do kuchyně, v očích strach a křičela: "Von se

skutečně zbláznil: říká, že se jmenuje Uljanov, ale můžu prej mu klidně říkat *Vladimíre Iljiči!*" Za ní vstoupil dědeček, hlavu oholenou a vous sestřižený do špičaté bradky. "No tak, děti, kdopak jsem?" zeptal se a já vesele vykřikl: "Walter Ulbricht?" Babička se zasmála, ale děda ji okřikl: "Naděždo, tohle jsou věci vedení strany, jdi si zase štepovat ty tvoje punčochy a nerozčiluj mě!"

Co následovalo dál, byla vrcholná katastrofa. Děda dokonce vymazal z oddacího listu babiččino dívčí jméno 'Jáhlová' a napsal tam 'Krupská'. Tátovi pak tvrdil, že je sice "ošklivá jako noc, ale jinak dobrá stranička, hahaha." V noci, když děda spal, svolal tatínek rodinnou poradu. Bylo jasné, že se děda na ulici už nesmí ukázat: nikdo neuvěří, že je blázen, ale budou to brát jako politickou provokaci. "Třeba Lenina taky brzo demaskujou jako Stalina," doufala babička, ale tatínek prohlásil, že to ne, že by pak mohli skoncovat i s Marxem a už by jim nezbyl nikdo.

"Ještě Engels," řekla pilná Marie, ale brácha Pavel řekl, ať neblbne, že Engels byl továrník, který se do komunistického nebe dostal jen proto, že Marxe živil ze zisků své fabriky - to aby Kódl zatím neumřel hlady a mohl napsat o tom velkém vykořisťování dělníků.

Situace se zdála téměř neřešitelnou - šlo totiž o to, jak dědu přesvědčit, že nesmí ven - když najednou Pavel přišel na geniální věc. Někde si prý přečetl, že Němci poslali Lenina do Ruska v zapečetěném železničním vagónu, aby tam rozvracel válkou už tak dost narušenou ruskou morálku. Tatínek přiznal, že o tom také slyšel, ale pořád ještě nechápal souvislosti. Teprve když jsme mu vysvětlili, že předěláme dědův pokojík na těplušku, pochopil, jak chytré má syny.

Pak šlo o to, přesvědčit o tom dědečka. To si vzala na starost babička, ale jak se jí to podařilo, to nám nikdy neřekla. Naposled tedy odešla s dědou do parku, zatímco my jsme přemalovali jejich pokojík na nákladní vagón, odtáhli postel do kuchyně a hodili mu tam výměnou naši matraci. Okno jsme zabílili a postavili pod něj stolek, který jsme přibili k podlaze. Zato kuchyň jsme upravili jako kancelář přednosta stanice, neboť jsme počítali s tím, že občas musíme pustit dědu ve stanici ven. A jídlo mu nosil Pavel, přestrojený za aizenboňáka.

Děda celý den seděl u okénka a studoval svoje sebrané spisy. Po čase klesl do určité apatie - moc nemluvil, a když, tak se jen ptal, kdy už bude ten zatracenej Leningrad. Pavel mu ovšem vysvětlil, že se to pořád ještě jmenuje Petrohrad, neboť revoluce ještě nevyhrála. Také mu občas ze srandy připomínal, aby nezapomněl po příjezdu hned udělat ten Brest-litevský mír s Němci; to za to, že byli tak hodní a nechali ho cestovat domů zadarmo. Občas jsme namalovali čerstvou ceduli se jménem nějaké stanice a vypustili dědu na vzduch, teda jen na ten kuchyňský.

Venku zatím padl Novotný a přišlo jaro, to polednové. To nám ale moc nepomohlo, děda musel zůstat ve vagónu: s dědečkovou mánií by si lidé ještě mysleli, že jsme zakuklení bolševici. A tak děda cestoval dál a dokonce se mu to začalo líbit. "Naděždo," říkal, "kdybych nemusel dělat tu zatrápenou revoluci, tak bych pořád jen cestoval."

"I kuš ty Vlád'ó," říkala babička, která si už na tu 'Naď'u' zvykla, "vždyť jsi se nalítal dost, když tě honila carská ochranka!"

Zatím se ale za našimi zády připravovala tragedie, kterou ovšem zavinila - teď už to mohu přiznat - naše přiblblá Marie. Nadchla se totiž tou 'lidskou tváří' socializmu natolik, že začala nosit dědečkoví denní tisk, teď už dokonce necenzurovaný, snad aby se děda také 'polidštil'. Také ho naváděla, že až v Rusku shodí toho cara, aby tam také něco takového zavedl. Jenže to už byl dědeček v pokročilém stádiu a znovu se začel do svých sebraných spisů, kde s hrůzou uviděl, že tam o žádné lidské tváři nic není. Začal vykřikovat, že mu novináři překroutili ty jeho spisy, ale že to těm darebákům nedá, že první, co udělá, že hned nechá cara popravít. "Postřílet, a s celou vaší rodinou, vaše

Prevoschoditělstvo! To za to, že jste mi vy kurvy popravili bráchu!"

Jednoho dne dokonce přesvědčil ségru, aby mu donesla dopisní papír a obálku. Do večera pak sestavil dopis, který naše malá, ale jinak pitomá Marie přepsala do azbuky a sem tam přeložila do ruštiny některá slova, která náhodou znala. Na dědovu radu odeslala dopis až z libeňské pošty a to přímo prezidiu sovětu, do máťušky Moskvy, jak zněla adresa. Doma nám to pak vyprávěla jako dobrý vtíp, ale tatínek ji zfackoval a brácha Pavel jí dokonce řekl, že je kráva. Ale co se dalo dělat? Dopis už byl na cestě do *Čierné pri Čope* a my jen doufali, že se u adresáta najde někdo rozumný, kdo to hodí do koše.

Odpověď na sebe nedala dlouho čekat: jednoho srpnového dne jsme se probudili a pod okny nám burácely spřátelené tanky. Zprvu jsme nevěděli, odkad' jsou; byly totiž bez označení. A tehdy už to děda nevydržel: strhl roletu, otevřel okno a křičel na bulharskou kolonu pod oknem: "*Da zdrástvujet savětskaja armija!*" A zatímco ho babička odtrhávala od okna, aby si lidé ještě nemysleli, že jsme nějací kolaboranti, v kuchyni už zasedla rodinná rada a rozhodla, že dědek je úplnej cvok a že prostě musí do blázince.

Chodili jsme ho tam zprvu i navštěvovat. Nejprve si stěžoval, že se s ním nikdo nechce bavit - i Napoleon prý si od něj odsedl - a jediné, co ho drželo v náladě, bylo vysílání německé rozhlasové stanice Vltava, která ryzí sudeťáckou češtinou hlásala něco podobného, jako už jednou předtím, v roce 1939. To už jsme se ale na návštěvy dědy vykašlali a zbytek známe jen z vyprávění jedné ošetřovatelky z blázince.

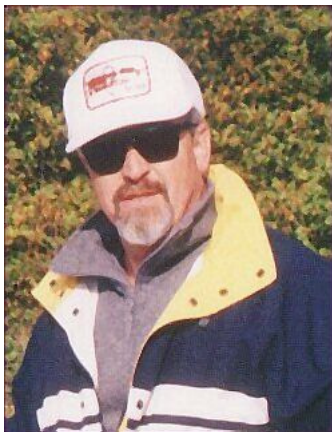
Děda si totiž začal stěžovat, že na něj nepřátelé lidu posílají nějakou ženskou, aby ho zastřelila a vůbec, že je vůdce bolševiků a že si nezaslouží, aby s ním zacházeli jako s ostatními blázný. A když začalo pracovat opět státní, názorově sjednocené rádio, dozvěděl se také, že ti ochránci přišli vlastně proto, že je pozvali nějací soudruzi z Libně. Začal poskakovat nadšením, tancoval a bil se do prsou jako Tarzán, a později ještě házel po ostatních chovancích bramborovou, ale jinak docela chutnou, kaší.

Museli ho přivázat na postel, kde se pak z radosti ještě celý podělal. Hlukem přivolanému primáři pak do očí vyčetl, že ho tam vězní, ale že on dobře ví, proč! Že je to proto, že děda napsal ten zvací dopis do Moskvy.

"A nemysli si, ty jeden kontrarevolucionáři," vyhrožoval, "že ti to projde! Už jsem napsal další dopis, kde jsem tě pěkně udal a teď už jen budu čekat, až pro tebe molodci přijdou a zavřou tě!" Přitom sebou házel a kolem něho se šířila vlna zápachu téměř normalizačního.

Pan primář jen stál a kroutil hlavou. Pak se otočil a řekl ošetřovatelce: "Sestro, prosím vás, přebalte toho posranýho Lenina!" a šel si balit kufry.

Honza Hurych,

se narodil ještě před světovou válkou (druhou, ne první!) v Libni, kde také povětšinou vyrůstal, do necelých pěti stop a sedmi palců. Velký kus mládí procestoval v tramvaji číslo 14, ať už jako študák směrem na Karlák nebo, s přeseďákem, do Dejvic - to když tam učil na Technice. Naposledy použil pražské tramvaje v roce 1969, směrem na letiště v *Ruzyni*, kde jeho stopa mizí.

Objevuje se až v Anglii, kde se zabýval převážně mytím oken ve výškových budovách. Z té doby také pochází jeho systém, jak umýt až 95 oken denně - nápad, který byl o čtvrt století později kýmsi okopírován jakožto *Windows 95*. A opět se nám stopa ztrácí na letišti, tentokrát je to londýnský *Heathrow*.

Zatím však jeho "cesta na severozápad" pokračuje do Montrealu, kde to vypadá, že se už usadí. Dělá tam pro počítačovou firmu z USA, ožení se a začíná pomalu počítat, kolik let mu ještě zbývá do penze. Po devíti letech ho to počítání asi přestává bavit, protože jeho stopa končí opět na montrealském letišti se jménem *Dorval* (bez háčku). V *Torontě*, kam měl namířeno, pak pobude necelých deset let. Z toho čtyři roky lítá pro CSA (opět bez háčku, neboť to je *Canadian Standards Association*) a certifikuje počítače v USA a Japonsku. Konečně se rozhodne: odstěhuje se nahoru na Huron, koupí si tam dům a dělá tam na elektrárně (no spíše uvnitř než *na*:-) .

Když se ale dozví, že v *Saskatoonu* (což je jen tři tisíce kilometrů na SZ - zase ten severozápad!) hledají někoho, kdo umí navrhovat elektrárny, jeho stará cestovatelská vášeň se zase znova probudí. Usadí manželku Aťu za volant jejich krytého vozu, sebe umístí s mapou vedle ní a zatímco jejich pes (psina?) Tara se pohodlně roztáhne na zadním sedadle, vyjedou. Po třech letech a zimách - zimou se zde míní teplota kolísající mezi mínus třiceti a padesáti stupni Celsia - se rozhodnou, že ten zbývajících půl roku už tam na prérii stráví Honza sám, zatímco Aťa se vrátí, aby ochraňovala jejich dům v *Kincardinu* před Hurony, pardon, před cyklony (těch je tam víc než tornád, je to totiž u Huronského jezera).

Po roce se pak vrátil i on a dělal ještě rok v Missisauze u Toronta. To už se ale vídal s manželkou alespoň o víkendech, i když cesta autem tam a zpět mu trvala šest hodin. Konečně odešel do penze, prý aby mohl ušetřit na benzínu a také grációzně stárnout. To se mu pořád nedaří - ta grációznost - protože na to nemá dost času: založil si totiž dva netové časopisy, jeden pro sebe (*Hurontarii*) a jeden pro čtenáře (*Příložník*). Také píše do *Britských listů*, do *Neviditelného Psa*, *ArtFora* a semtam mu vyjde nějaká ta reportáž či povídka v českých novinách. Ani to mu ale nestačí, tož si ještě vytvořil vlastní edici elektronických knih nazvanou KNIHY OFF-LINE, kterou, jak vidíte, pilně doplňuje, nejen textem, ale i svou grafikou. A před nějakou dobou ještě vytvořil portál *E=nigma*, odkud se čtenáři mohou dostat na všechny jeho časopisy, publikace i obrázkovou galerii *Equarelle*, jest tedy

nejen webmástrom, ale i portýrem..

Občas ještě cestuje, většinou už jen za své. Na těchto cestách je často považován za Skota, hlavně když dává spropitné. Z kádrového posudku vyplývá, že se zapojil pouze jednou a sice do elektrického obvodu vysokého napětí a to ještě omylem. Také se přiznal, že nemá žádné tajné ani veřejné konto ve Švýcarsku, čehož ale upřímně lituje. O své bohaté zkušenosti z cest se rád dělí s kamarády u piva.
